

Kegragarion, doxastiká a stichiry 3. hlasu

***Bulharský rospev (BR)
ruténskej redakcie***

“Bulharský” stichirový nápev je iteratívny, s trojformulovým jadrom. V ruténských prameňoch nachádzame spolu štyri varianty tejto melódie, ktoré čiastočne zodpovedajú určitým vývojovým štádiám nápevu.

1. Veľký nápev. Nachádzame ho až na malé výnimky iba vo VS (kekragarion, doxastiká). Má neštandardný kľúč s predznamenaním a je bohato ornamentovaný s prvkami typickými pre BR.

2. Bežný nápev starší. Ide o rovnaký trojformulový model, ale s menšou mierou ornamentácie. Vo VS ho nachádzame s pôvodným ladením ako samopodoben “Vélija krestá tvojehó”, v J289 ako kekragarion a začiatok bežnej stichiry.

3. Bežný nápev novší. Ďalšie zmeny melódie aj pôvodnej iteratívnej štruktúry pozorujeme v stichirovom nápeve podľa L1816 a Vorobkeviča.

4. Nový haličský nápev. Bulharský nápev pre stichiry sa zachoval iba v haličskej tradícii, v prostopení ho nahradila bežná stichirová melódia na „znamennom“ základe. Haličský nápev zredukoval počet iteratívnych formúl na dve, s osobitnou koncovou formulou.

Veľký nápev

Pramene: VS *kekragarion + doxastiká*
Slatinský rukopis *dogmatikon*

Doxastiká 3. hlasu BR majú osobitný „veľký nápev“, ktorý sa líši od bežnej BR stichirovej melódie vyššou mierou ornamentácie a prekvapivým určením stupnice.

Kekragarion – ΓΑΗ ΒΟΖΒΑΧΖ:

The image displays a musical score for the Kekragarion, consisting of three parts. Each part is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written in both Greek and Cyrillic. A vertical red line is present in the first part, marking a specific point in the melody.

Part 1:
Lyrics: ΓΟ̇ - -ΠΟ- - - - ΔΗ ΒΩ̇ - - - ΒΛ̇ ΚΤΕ- -Β̇ ΟΥ̇ - -ΣΛΥ- ΣΗ ΜΛ
οὐ̇ - -σλυ- - - - ση μλ γο̇ - - - - πο- - - - - δη.

Part 2:
Lyrics: ΓΟ̇ - -ΠΟ- - - - ΔΗ ΒΩ̇ - - - ΒΛ̇ ΚΤΕ- -Β̇ ΟΥ̇ - -ΣΛΥ- ΣΗ ΜΛ
βο̇ - -μη γλα̇ μο̇-λη̇ - -την μο- - - - ε- - - - - λ,

Part 3:
Lyrics: ε̇ - -ΓΔΛ ΒΩ̇ - - - ζο- -βλ̇ ΚΤΕ- -Β̇
οὐ̇ - -σλυ- - - - ση μλ γο̇ - - - - πο- - - - - δη.

А С А И - - СПРА - ВИ МО - ЛИ - ТВА МО - А

Ъ - КО КА - ДИ - АДО ПРЪ ТО - - - - БО - Ю

БО - ДЪ - А - НИ - Е РЪ - - КЪ МО - Е - - Ю

ЖЕ - ВА ВЕ - ЧЕ - НА - - А

ОУ - СЛЫ - - ШИ МА ГО - - - - ПО - - - - ДИ.

На Гдѣ възвѣхъ Слѣва, ѿ нынѣ, вѣтородиченъ:

 КЛА- КО НѢ - - ДН-ВН-СА БО-ГО-МЪ- НО- -МЪ ТИ РО- -ДЕ-СЪХЪ ПРѢ-ЧН- СТА- -А,

 ѿС-КЪ- ШЕ- НІ-А БО МЪЖЕСКА НѢ ПРІ-Е-ШН ВО-СЕ- -НѢ- - ПО- - РО- - - ЧНА- - - А,
 МЪ- -НѢ-

 РО-ДН-ЛА Ѣ-СН БѢ Ш- ЦА СЫ- НА ПЛО- -ТІ- - Ю -ПО- -ЧНА- -ТІ-

 ѿ-ЖЕ ПРѢ-ДЕ ВЪ Ш СЪ- ЦА РО-ДЕ- НА- -ГО БѢ МА- -ТЕ- -РЕ

 НН-КА-КО-ЖЕ ПРѢ-ТЕ-ПЪВШН ѿ-МЪ- НѢ- - - НІ- - - А -НІ-

 ѿ-ЛН СМЪ-ШЕ- НІ- -А ѿ-ЛН РА- -ДЪ- -АЕ- НІ- - А

 НО ВО СЪ- БО- -Е СЪ- ШЕ- СЪ СВО-СТВО ЦЪ-ЛО СЪ- -ХРА- - -ШЕ

 ТЪ-ЖЕ МА-ТИ ДЪ- ВО ВЛА-ДЫ- - - ЧН- - - ЦЕ

 ТО-ГО МО- ЛН СПА- СІН- -СА ДЪ- -ША

 ѿ-ЖЕ ПРА-ВО-СА-НО БО-ГОРОДИЦЪ ТА ѿС- -ПО-ВЪ-ДА- -Ю- - -ЦН- - - - - - - - - - - ХЪ.

На стѣхóвнѣ Слáва, ѿ нынѣ, вѣторóдиченз:

Бѣ - сѣ - - - - мѣ - - - - нн ѡ бо-жї-а дѣ - - хѣ

сз-вѣ-го ѡ-чї- -нї зѣ-чѣ сы-на бо-жї- - - - а

ѡ ѡ-ца бѣ ма-терѣ прѣ-дѣ вѣ сѣ - - ца

на же рѣ-днѡ тебѣ бѣ ѡ-ца бы- - - ша

пѡ-лї-ю ро-дн - - - ла ѣ - - - - си

ѿ мла-дѣ-ца мѣ-ко пн-та - - ла ѣ - - си

тѣ не прѣ-дѣ мо-ла - - - - ши

ѿзбавити ѡ бѣ дѣ - - ша на - - - ша.

Analýza nápevu

BR nápev stichír generuje iterovaná trojica formúl A, B, C.¹ Úvodná formula má osobitný nástup a za ňou mimo poradia nasleduje C. Záverečná formula Z je takisto osobitná. Model nápevu² teda vyzerá nasledovne:

$$A_0 C // A B C A B C \dots // Z$$

Napriek iteratívne mu charakteru je nápev v súlade s textom, formula C je vždy priebežná a v paralelizmoch nepokrýva nikdy posledné kolon. Ukončenie logických celkov je vždy na tóne *a* (*D*).

Úvodná formula A₀

I.

II. deklamačný modul

III.

The image shows three parts of the introductory formula A₀ on a two-staff system. Part I (left) shows a melodic line with a bass clef and a common time signature, starting with a half note followed by quarter notes. Part II (middle) is a declamatory module shown as a series of purple rectangular blocks on a five-line staff, indicating a rhythmic pattern. Part III (right) shows a more complex melodic line with eighth and sixteenth notes, also on a two-staff system.

V doxastikách je kadenčná časť úvodnej formuly odlišná.

Priebežná formula A

I.+II.

III.

The image shows two parts of the iterative formula A. Part I.+II. (left) shows a simple melodic line on a single staff with a bass clef and common time, consisting of a half note followed by four quarter notes. Part III. (right) shows a more complex melodic line on a two-staff system, similar to the one in the previous section, with eighth and sixteenth notes.

Priebežná formula A má na rozdiel od úvodnej jednoduchší nástup plynule prechádzajúci do deklamácie a rýchlejší predkadenčný motív.

¹ V prehľade formúl v záujme prehľadnosti nechávame bokom menej podstatné rytmické varianty a akcentačné prvky v deklamácii.

² V druhom doxastiku večierne sú formuly radené voľnejšie. Iteratívnosť teda nebola železným zákonom a ak si to text vyžadoval, nápev sa mu mohol prispôbiť. Je to dôležitý precedens otvárajúci nové možnosti v používaní tradičných iteratívnych nápevov.

Formula B

I.

II.

III.

The image shows three variants of Formula B musical notation. Variant I consists of two staves: the top staff has two measures of music, and the bottom staff has a single long measure with a yellow highlight under the final two notes (G and F) and a blue highlight under the preceding notes. Variant II consists of two staves, each with two measures of music. Variant III consists of two staves, each with three measures of music, followed by a final measure on the top staff and a final measure on the bottom staff.

Formula B je v plnom znení charakteristická nástupom, ktorý tvorí stúpanie od tónu *G* až ku *d*. Deklamačný tón je *b*. Finála *F* je vo väčšine prípadov rozdrobená.

Formula C

The image shows two columns of musical notation for Formula C. The left column contains three staves, each with a single long measure of music. The right column contains three staves, each with two measures of music. The notation is more complex than Formula B, featuring various rhythmic values and note groupings.

Nástup a deklamačná časť formuly C sú rovnaké ako pri formule B, čo umožňuje v prípade potreby ich „nenápadnú“ zámenu. V kaďenčnej časti sa líšia, formula C má finálu *c* a formula B finálu *F*, čo sú dva teoretické základné tóny 3. hlasu.

Formula Z₀

Krátka formula Z₀ tvorí bežný záver stichír a výrazne sa podobá na irmologickú záverečnú formulu v ZR. Máme ju doloženú iba na vlastnom kekragariu, teda trikrát s rovnakým textom. Melódia sa líši iba rýchlosťou na niektorých úsekoch – s najväčšou pravdepodobnosťou však ide len o nepozorný zápis a nie o skutočné rozdiely v speve.

The image shows two staves of musical notation for Formula Z₀. Each staff contains a single long measure of music with various rhythmic values and note groupings.

Formula Z₁

Predĺžená formula Z₁ ukončuje nielen stichiru, ale signalizuje koniec celého bloku piesní. Nachádzame ju v doxastikách, čo sú posledné stichiry v rade na Hóspodi vozzvách a na stichovne.

Nástup Z₁ je rovnaký ako vo formuliach B, C. Deklamačný tón je však *c*.

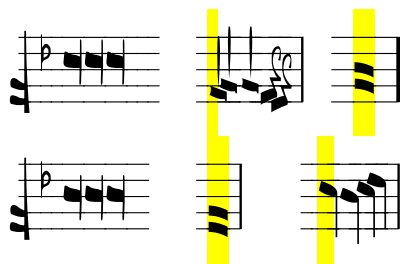
Finálou je v oboch koncových formuliach *a*, čo zodpovedá starobylej byzantskej psalmódii. Stichirový nápev BR teda predstavuje starobylú vrstvu tradícií, nepoznačenú neskoršími zmenami základného tónu a transpozíciami.

Pôvod stichirového nápevu a jeho stupnica

Najstarší stichirový nápev BR v zápise VS prekvapuje zvláštnou pozíciou kľúča a predznamenania. Pri zbežnom pohľade môžeme v melódii písanej na danej výške objaviť viacero prvkov psalmódie. Avšak stupnice sú rôzne a veľká časť melodických postupov v stichirách nemá paralelu v psalmódii. Z týchto a aj ďalších dôvodov musíme zamietnuť psalmodickú hypotézu.

Kľúčový predpoklad, od ktorého sa odrazíme a ktorý nás nakoniec privedie ku zmysluplným záverom v širšom kontexte, je súlad nápevu stichiry s teoretickými základmi 3. hlasu – nápev by mal mať typické znaky byzantského 3. hlasu zatiaľ bližšie neurčeného obdobia.

Hlavným znakom každého hlasu sú finály formúl a deklamačné tóny. Tie sú nasledovné:

Finálami sú tri rôzne tóny, pričom medzi stredným a vyšším je vzdialenosť veľkej tercie. Spodná vzdialenosť je potom s vysokou pravdepodobnosťou malá tercia. To vylučuje strednobyzantský systém s finálami *F*, *a*, *c*, ale pripúšťa novobyzantský 3. hlas s finálami *a*, *c*, *e* (po transpozícii *D*, *F*, *a*) a deklamačnými tónmi *d*, *e* (*G*, *a*).

Stupnica stichirovej melódie je potom jednoduchá:

pôvodná	G	a	h	c	d	e	f
transp.	C	D	E	F	G	a	b

Základným tónom a globálnou finálou je tón *c* (*F*), čo je v plnom súlade s moderným 3. hlasom v gréckej tradícii. Ladenie stupnice určuje predznamenanie, umiestnenie kľúča na tóne D azda indikuje sekundárny hlavný tón (*a* ison?), ale neovplyvňuje ladenie.

Otázkou je, prečo na zápis tak jednoduchkej stupnice volil autor taký nezvyklý spôsob. Sme presvedčení, že ide o spojenie omylu s pedantnosťou. Autor zrejme chcel umiestniť melódiu do osnovy v súlade s teóriou 3. hlasu, akú poznal zo znamenného rospevu, a tam je globálnou finálou takmer vždy *a*. Finála stichirovej melódie sa preto tiež musela umiestniť na „*a*“ pozíciu. Danej lokalizácii sa potom prispôsobilo aj predznamenanie.

Bežný nápev (starší)

Pramene:	Kekragarion – malý nápev:	J289
	Stichira – ruténska:	J289 (úryvok)
	Samopodoben „Vélija krestá“	VS
	Sláva, I nýňi:	L1816, J289

Bežný nápev stichír je v podstate zhodný s veľkým nápevom, má však menej ornamentačných prvkov a jednoduchšiu deklamáciu. S výnimkou VS je zápis transponovaný o jednu pozíciu vyššie.

Kekragarion – ΓΑΗ ΒΟΖΖΒΛΨ:

J289

ΓΟ- ΠΟ- -ΔΗ ΒΟ-ΒΛ ΚΤΕ-ΒΨ ΟΥ-ΣΛΥ-ΣΗ ΜΛ, ΟΥ-ΣΛΥ- - ΣΗ ΜΛ ΓΟ- ΠΟ- ΔΗ.

ΓΟ-ΠΟ-ΔΗ ΒΟ-ΒΛ ΚΤΕ-ΒΨ ΟΥ-ΣΛΥ-ΣΗ ΜΛ, ΒΟ-ΜΗ ΓΛΛ ΜΟ- -ΛΗ-ΤΒΗ ΜΟ- - Ε- - - Λ,

Ε-ΓΔΔ ΒΖ- ΖΟ- ΒΛ ΚΤΕ- -ΒΨ ΟΥ-ΣΛΥ- - ΣΗ ΜΛ ΓΟ- ΠΟ- ΔΗ.

Δ Λ ΣΛ Η-ΣΠΛ-ΒΗ ΜΟ-ΛΗ-ΤΒΛ ΜΟ- - Λ ΪΛ-ΚΟ ΚΛ-ΔΗ- -ΛΟ ΠΘΕ ΤΟ-ΒΟ- - -ΙΟ

ΒΟ-ΔΨ-ΛΗΙΕ ΡΨ-ΚΨ ΜΟ- - Ε- - ΙΟ ΨΕ-ΒΛ ΒΕ-ΥΕ- ΗΛ- Λ ΟΥ-ΣΛΥ- - ΣΗ ΜΛ ΓΟ- ΠΟ- ΔΗ.

L1816

Сла- - - - -ва ѿ-цѣ ѿ сы-нѣ ѿ

сто-мѣ дѣ-хѣ, ѿ ны-нѣ ѿ прѣсно ѿ во вѣ-кн вѣ-ко ѿ-ми.

J289

Сла-ва ѿцѣ ѿ сынѣ ѿ сто-мѣ дѣ-хѣ, ѿ ны-нѣ ѿ прѣсно ѿ во вѣ-кн вѣ-ко ѿ-ми.

J289

тво-и крѣ-то хрѣ-сте спѣ-се, дѣ-ла-вола посрѣ...

VS

Ѹ-лі-а крѣсла твоего го-по-ди си-ла во-дѣ-зи бо са на мѣ-стѣ

ѿ дѣ-сѣ-ѣ вѣ-мн-рѣ

ѿ по-каза ѿ фѣ-ла- - - рѣ ѿ-по-сто-лы ѿ ѿ-зѣ-мѣ-чѣ-ни-кн

да мо-ла-са ѿ дѣ-ша на- - - -ши.

Analýza nápevu

Aj jednoduchšia BR melódia stichír má rovnakú skladbu ako veľký nápev, teda tvoria ju rovnaké formuly zhruba v rovnakom poradí. S výnimkou VS je zapísaná v stupnici s obyčajným predznamenaním o pozíciu vyššie, takže v súlade s teóriou ju musíme čítať nasledovne:

pôvodná	G	a	h	c	d	e	f
transp.	C	D	E	F	G	a	b

Úvodná formula A₀

Osobitný tvar úvodnej formuly A₀ sa postupne zjednodušil. Cestu, ktorou sa uberal jej vývoj, môžeme po krokoch dokumentovať na príkladoch. V kekragariu a doxologickom verši sa A₀ zredukovala najmä v nástupe. Stredná časť v J289 opustila deklamačné moduly v prospech jednoduchej deklamácie na tóne *d*. Finála sa nie vždy rozdeľuje.

1. A₀, veľký nápev

2. A₀, L1816

3. A₀, J289

Inou cestou sa uberala A₀ v stichirách. To je v súlade s pozorovaním, že už vo veľkom nápeve v doxastikách mala A₀ odlišný tvar v kadencii. Vo VS sa redukuje nástupný motív na jedinú notu *a*. Deklamácia je jednoduchá, kadencia takmer nezmenená. V J289 badáme výraznejší odklon od pôvodného modelu. Na tvar J289 nadviaže novší nápev v L1816.

1. A₀, veľký nápev

2. A₀, VS

3. A₀, J289

Priebežná formula A

Priebežná formula A vo VS je zjednodušením priebežnej A z veľkého nápevu. V J289 a L1816 zmizlo rozdrobenie finály, inak je tvar A zhodný s úvodnou A₀.

1. A, veľký nápev

2. A bežná, VS

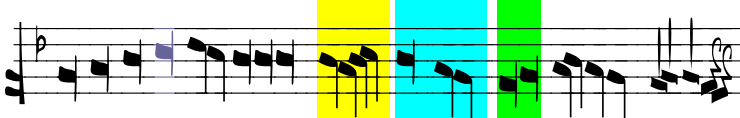
3. A bežná, J289

Formula B

Vývoj formuly B sa začína zjednodušením nástupu a menším rozdrobením kadencie (VS). V J289 okrem ďalšej miernej redukcie rozdrobení badáme **zvýšenie dvojice nôt o terciu**.

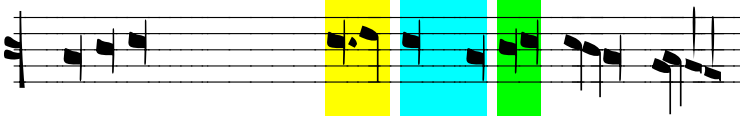
1. B veľká, VS

2. B bežná, VS

3. B bežná, J289

Formula C

Formula C sa v bežnom nápeve vyznačuje dôslednou redukciou rozdrobenia hlavných tónov *c* v kadencii. Nástup zodpovedá najjednoduchším variantom formuly C vo veľkom nápeve. Ostáva zachovaná podobnosť s formulou B v nástupe a deklamácii.

1. C veľká, VS

2. C bežná, VS

3. C bežná, J289

Formula Z₀

Pôvodný krátky záver Z₀ máme doložený iba v J289. Okrem redukcie rozdrobení (ale aj jedného rozdrobenia navyše!) si môžeme v novšom znení všimnúť štandardnú novobyzantskú kadenciu 3. a 8. hlasu.

1. Z₀ veľká, VS

2. Z₀ bežná, J289

Formula Z₁

Formula Z₁ slúžila vo veľkom nápeve ako predĺžený záver. Vo VS sa po skrátaní a zmene posledných nôt stala bežným záverom stichiry „Vélija krestá“. V J289 ju nachádzame len neúplnú. Vyznačuje sa redukciou väčšiny rozdrobení.

1. Z₁ veľká, VS

2. Z₁ bežná, VS

3. Z₁ bežná, J289

Bežný nápev (novší)

Pramene: Kekragarion: Vorobkevič
Stichira: L1816

Novší variant bežného nápevu stichír nachádzame v L1816. Pravdepodobne podľa tohto modelu vznikol aj „bulharský“ nápev kekragaria 3. hlasu, ktorý uvádza Vorobkevič.

Kekragarion – Γᾶν βοῤῥάχῃ:

Vorob

Г[̇]о-по-ди во-ва́ кте-бѣ́ оу-слы-ши ма, оу-слы-ши ма го- - -по-ди.

Г[̇]о-по-ди во-ва́ кте-бѣ́ оу-слы-ши ма, во-мнѣ́ гласѣ́ мо-ле-ні-а мо-е-гш,

внѣ-гда во-з-ва-ти ми кте-бѣ́ оу- - слы- - ши ма го- по- ди.

Stichira

L1816 (stichovna) = Vorob.

СТРА-СТІ-Ю ТВО-Е-Ю ХРІ-СТЕ, Ѡ-МЛА-ЧН-ВЫ СОЛН-ЦЕ,

І СВѢ-ТО ТВОЕГШ ВОС-КРЕ-СЕ-НІ-А, ПРО-СВѢ-ТН-ВЫ ВСА-ЧЕС-КЛА-А

ПРІН-МН НА-ШѠ ВЕ-ЧЕР-ННО-Ю ПЛѢС, ЧЕ-ЛО-ВѢ-КО-АЮБ-ЧЕ.

dlhý záver:

ПРІН-МН НА-ШѠ ВЕ-ЧЕР- - - -ННО-Ю ПЛѢС, ЧЕЛОВѢКО-АЮБ-ЧЕ.

Analýza nápevu

V kekragariu Vorobkeviča nachádzame dve formuly (druhý riadok), ktoré sú nezaraditeľné a nevidno ich súvislosť s niektorou zo známych A, B, C formúl 3. hlasu. Nemajú paralelu ani v nových haličských melódiách a skôr sa zdá, že ide o zámernú úpravu redaktora s cieľom zapojiť novšie melodické motívy. Nechávame ich preto bokom a nepokúšame sa ich nasilu zaradiť.

Formula A₀

Úvodná formula sa líši od A₀ starších nápevov okrem iného zreteľnou deklamáciou na tóne *c* (*F*). Melodicky nadväzuje na začiatok stichír v J289.

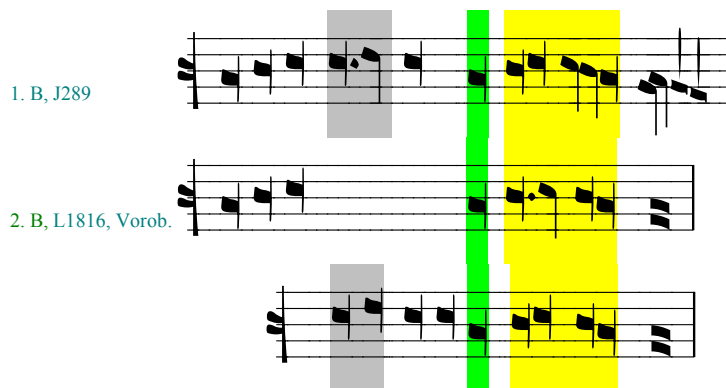
Priebežná formula A

Formula A si zachovala deklamáciu na *e* (*a*). Vyšší nástup z tónu *f* (*b*) je tradičný – vo veľkom nápeve sa nastupovalo dokonca od *g* (*c*). Kadencia je opäť o niečo jednoduchšia.

Formula B

Formula B definitívne stratila rozdrobenie finály. Ostatná melodika sa zachovala takmer bezo zmeny.

Formula C

Formula C, ak si odmyslíme prízvukmi vynútené zmeny, ostala takmer nezmenená, znížila sa len miera rozdrobenia.

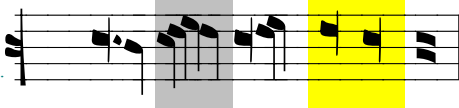
1. C, J289

2. C, L1816, Vorob.

Formula Z₀

Koncová formula má v L1816 nerozdobenú **katabázu** a o terciu vyšší **motív pred kadenciou**.

1. Z₀, J289

2. Z₀, L1816, Vorob.

Formula Z₁

Predĺžený záver Z₁ sa v L1816 zreteľne rozdelil na dve formuly. Prvá z nich sa pripodobnila formule C a druhá zjednodušenej Z₀. Súvislosť s pôvodnou Z₁ nebadateľ.

Z₁, L1816, Vorob.

Haličský nápev

Pramene: *Doľnickij (= Osthaim-Dzerovič), Polotňuk, Cantus Ecclesiasticus*

Spoločným znakom súčasných haličských variantov nápevu je zmena trojformulového jadra na dvojformulové vynechaním formuly B. Nápev tak dostal štruktúru:

$$A_0 C // A C \quad A C \quad A C \dots // Z$$

Vzhľadom na podobnosť nástupu v B a C išlo o pochopiteľný posun, ktorý má navyše precedens v pôvodnej nepravidelnosti nápevu, keď za úvodnou formulou A_0 nasledovala hneď C.

Zmenu iteratívneho jadra hodnotíme ako rozporuplnú. Na jednej strane sa dvojformulový nápev ľahšie aplikuje na text, kde spravidla prevažujú jednoduché paralelizmy. Na strane druhej sa však podstatne zmenila funkcia formúl – záverová A je teraz nástupná a pôvodne priebežná C sa stala záverovou. Haličský nápev sa tak dostal mimo teritória určeného teóriou 3. hlasu.

Formula A_0

Osobitný tvar formuly A na začiatku prekvapivo ostal zachovaný. Nadväzuje na úvodnú A_0 , ako sme ju pozorovali v kekragariu podľa J289.

The image displays three musical staves, each representing a different source of the formula A_0 . The first staff is labeled 'A₀, J289' and shows a sequence of notes on a five-line staff, starting with a treble clef and ending with a tilde symbol. The second staff is labeled 'A₀, Doľnickij' and shows a similar sequence of notes. The third staff is labeled 'A₀, Polotňuk, CE' and shows the same sequence of notes. The notes are represented by black stems and flags, indicating a specific melodic contour.

Formula A

Formula A sa od úvodnej líši vyšším nástupom. Kým v L1816 ešte tóny e^b predstavovali len krátku epizódu v nástupe, v haličských nápevoch je ich prítomnosť výraznejšia a preberajú časť alebo aj celok deklamácie.

The image displays three musical staves, each representing a different source of the formula A. The first staff is labeled 'A, L1816' and shows a sequence of notes on a five-line staff, starting with a treble clef. The second staff is labeled 'A, Doľnickij, Polotňuk' and shows a similar sequence of notes. The third staff is labeled 'A, CE' and shows the same sequence of notes. The notes are represented by black stems and flags, indicating a specific melodic contour. Shaded vertical bars are present behind the notes in the second and third staves, highlighting specific intervals or notes.

Formula C

Formula C sa ďalej zjednodušuje. Nástup sa stráca a formula sa začína priamo deklamáciou.

C, L1816

C, CE

C, Doľnickij, Polotňuk

Formula Z

Ukončenie stichír je už iba krátke. Podľa vzoru L1816 si ho však zachoval iba Doľnickij. Polotňuk a CE ukončujú stichiru formulou A.³

Z₀, L1816

Z, Doľnickij

³ Takýto záver na tóne *a* (*D*) má analógiu v mnohých piesňach 3. hlasu novobyzantskej tradície mimo vlastného gréckeho územia.

Prostopenie

V prostopení sa bulharský nápev 3. hlasu nezachoval, alebo presnejšie, zachoval sa, nie však ako stichirový a nie veľmi presne. Dvojformulový haličský model⁴ nachádzame v niektorých prameňoch prostopenia aplikovaný na kánon sviatku Stretnutia Pána, pričom sa ale melódia výrazne asimilovala „pod tlakom” samopodobenu 8. hlasu “*O preslávnaho čudesé*”.

Formula A

A₀, Doľnickij

Bokšay, kánon Stretnutia

Formula C

C, Doľnickij, Polotňuk

Prostopenie, kánon Stretnutia

Formula Z

Z, Doľnickij

Bobák, kánon Stretnutia

© 2009-10

irmologion.nfo.sk

⁴ Rovnako ako v haličskom modeli je nápev dvojformulový a s prehodenou funkciou formúl A, C. Z melodického hľadiska nápev prostopenia nezodpovedá celkom presne haličskej melódii a má bližšiu paralelu v (trojformulovom) rumunskom kánone Stretnutia.